سیدابراهیم رئیسی روز گذشته برای نخستین‌بار در قامت رئیس‌جمهور به دانشگاه رفت

دانشگاه اتاق فکر دولت باشد

«فرهیختگان» ۵ محور مطالبات مهم دانشگاهیان از رئیس‌جمهور را بررسی کرد

دانشگاه از دولت جدید چه می‌خواهد؟

مراسم آغاز سال تحصیلی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی روز گذشته با حضور رئیسی رئیس‌جمهور، رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، وزیر بهداشت، وزارت علوم، سرپرستان دانشگاه‌ها، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی، معاون علمی ریاست جمهوری در دانشگاه تهران برگزار شد. در این مراسم سیدمحمد مقیمی سرپرست دانشگاه تهران، حسین قناعتی سرپرست دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران، منوچهر امینی استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران به نمایندگی از استادان، علی نوروزی به‌عنوان نماینده کارکنان و ضحی حاجی‌ها به‌عنوان نماینده دانشجویان در حضور رئیس‌جمهور نظرات خود را بیان کردند. تقدیر از رتبه‌های برتر کنکور با حضور رئیس‌جمهور، رئیس نهاد مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی از دیگر برنامه‌های این مراسم بود.

ساختن ایران قوی نیازمند حرکت قوی در تولید علم است

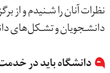

سیدابراهیم رئیسی در آیین آغاز رسمی سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و فناوری کشور با ابراز امیدواری به اینکه دانشگاه‌ها سالی متمایز و سرشار از موفقیت‌های چشم‌گیر علمی داشته باشند، گفت: «محور سند بالادستی گام دوم، پیشرفت علمی است و ایران با برخورداری از توان دانشگاهی بسیار بالا، می‌تواند جایگاه مهمی در عرصه علمی جهان داشته باشد.»

رئیس‌جمهور با بیان اینکه در کشور نیازمند تحول هستیم و این تحول حتما باید علمویایه باشد، گفت: «دانشگاه‌ها و دانشگاهیان باید با مساله‌محوری، نیازهای کشور را شناسایی و برای برون‌رفت از مشکلات راهکار ارائه کنند.» رئیسی با تاکید بر اینکه دانشگاه‌ها باید برای حل مسائل کشور به کمک دولت بیایند و بالاتر از آن، اتاق فکر دولت باشند، افزود: «روشنفکران کسانی هستند که در جایگاه دیده‌بانی به رصد مسائل جامعه می‌پردازند، به‌موقع درباره آسیب‌ها هشدار می‌دهند و برای رفع آنها راهکار ارائه می‌دهند.»

رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه توان علمی دانشگاهیان کشور این امیدواری را ایجاد می‌کند که بتوانیم جایگاه تمدنی ایران را در مرجعیت علمی بازآفرینی کنیم، گفت: «هرجا در مسیر صحیح حرکت کردیم توانستیم به جایگاه واقعی خود دست پیدا کنیم و نمونه آن، نقش درخشان دانشگاه و دانشگاهیان در مقابله با بیماری کرونا است که من از آنها قدردانی می‌کنم.»

رئیسی گفت: «همه بخش‌های جامعه باید به نظریات و سخنان دانشگاهیان و صاحب‌نظران توجه کنند و کرسی‌های آزاداندیشی و نظریه‌پردازی در دانشگاه‌ها بیش از پیش رونق بگیرد. نباید به هیچ نظریه نو و حرف تازه‌ای بی‌توجه بود، هرچند تاکنون از سوی هیچ استاد و صاحب‌نظری بیان نشده باشد.»

رئیس‌جمهور در ادامه سخنان خود با بیان اینکه برنامه‌های دولت سیزدهم برای ساختن ایران قوی نیازمند حرکت قوی در تولید علم است، تصریح کرد: «قدرت فقط در ساخت موشک نیست، اگرچه پیشرفت در این عرصه نیز مایه افتخار است، اما باید در عرصه‌های دیگر علمی و فناوری نیز پیشرفت کنیم تا کشور در جنبه‌های مختلف قدرتمند شود. اقتصاد دریا، اقتصاد گردشگری، اقتصاد فضای مجازی و اقتصاد دیجیتال از عرصه‌هایی است که جای کار زیادی دارد و امروز برخی کشورهای همسایه به اندازه درآمد نفتی ایران به درجه دیجیتال و فضای مجازی درآمد کسب می‌کنند.» رئیسی حرکت قوی برای تولید علم را نیاز امروز دانست به‌ویژه در ایجاد تحول علمویایه در کشور دانست و گفت: «در این زمینه نقش دانشگاه، نقشی محوری است که فقط با تلاش‌های وزیر علوم و در عرصه ستادی ممکن نیست. همه دانشگاه‌های کشور به‌ویژه مراکز دانشگاهی در تهران که مرکزیتی در این زمینه دارند، باید در زمینه مساله‌شناسی و ارائه راهکار، به دولت همکاری کنند.»

رئیس‌جمهور در بخش دیگری از اظهارات خود به سخنان نماینده کارمندان دانشگاه‌ها اشاره کرد و گفت: «در موضوع رفع مشکلات رفاهی و مالی کارکنان دانشگاه‌ها به دنبال آن هستیم که یک نظام جامع و عادلانه پرداخت در کشور ایجاد کنیم تا همه حقوق بگیران در آن دیده شوند و بر پایه متناسب‌سازی حقوق با تورم، مشکل همه قشرها حل شود.» رئیسی در واکنش به سخنان شماری از دانشجویان که در قالب یک بسته تصویری در مسیر پخش شد، اظهار داشت: «با ظرفیت‌هایی که در کشور سراغ دارم به آینده درخشان ایران بسیار امیدوارم و باور دارم هیچ بن‌بستی پیش‌روی ما نیست؛ ما صحاب «می‌توانیم» هستیم و می‌توانیم مشکلات و موانع را کنار بزنیم.»

رئیس‌جمهور جهاد علمی را شعار روشنی مناسب برای غلبه بر مشکلات توصیف کرد و گفت: «طبیعی است که دشمن نمی‌خواهد پیشرفت کنیم، اما می‌توانیم با کار مجاهدانه و علمی، سرعت پیشرفت کشور را مضاعف کنیم.»

آیت‌الله رئیسی افزود: «دانشگاه‌ها باید در عرصه جذب دانشجو و هم در زمینه تحقیق و پژوهش هدفمند عمل کنند و پایان‌نامه‌های دانشجویی نباید در کتابخانه‌ها خاک بخورند، بلکه باید مساله‌محور و تقاضامحور باشند تا به حل مشکلات کمک کنند.»

رئیس‌جمهور درباره درخواست دیدار با تشکل‌های دانشگاهی نیز گفت: «بنده خرداد امسال جلسه مفصلی با تشکل‌های دانشجویی در مسجد دانشگاه تهران داشتم و نظرات آنان را شنیدم و از برگزاری نشست دوباره و گفت‌وگو با دانشجویان و تشکل‌های دانشجویی نیز استقبال می‌کنم.»

دانشگاه باید در خدمت جامعه باشد

سیدمحمد مقیمی، سرپرست دانشگاه تهران در این مراسم ضمن تبیین رویکردها و برنامه‌های راهبردی دانشگاه تهران اظهار کرد: «در دوره جدید مدیریت دانشگاه تهران، که با ستاندارد زلفی گل در وزارت علوم همراه است، اهداف و برنامه‌های دانشگاه مبتنی‌بر مفروضات بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی تعریف شده است و در این راستا چشم‌انداز جدیدی برای دانشگاه تهران ترسیم شده که جهاد علمی برای تحقق دانشگاه کارآفرینی با رویکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی، مهم‌ترین گزاره برای پیشبرد این برنامه‌ها است.»

سرپرست دانشگاه تهران بیان کرد: «در فرمایشات رئیس محترم جمهور و برنامه‌های اعلام‌شده، بحث اشتغال فارغ‌التحصیلان و اینکه دانشجویان قبل از فارغ‌التحصیلی باید توانایی‌های کارآفرینانه داشته باشند همواره مورد توجه بوده است. اینکه ما در دانشگاه‌ها به‌جای کارمندپروری باید نیروی خلاق و کارآفرین تربیت کنیم همیشه از سوی رئیس محترم جمهور تاکید شده و جزء برنامه‌های وزارت علوم نیز بوده است. بر این اساس ما تلاش خواهیم کرد به گونه‌ای عمل کنیم تا ایندا دانشگاه مهیا برای پاسخگویی به گزاره پایانی، یعنی مسئولیت‌پذیری اجتماعی باشد.»

وی با تاکید بر تعامل دانشگاه و جامعه و مسئولیت‌پذیری دانشگاه‌ها برای رفع مشکلات و معضلات کنونی کشور اظهار کرد: «همه ما به خوبی می‌دانیم که دانشگاه باید در خدمت جامعه باشد. آن چیزی که مقام‌معظم‌رهبری تحت عنوان «علم نافع» از آن یاد می‌کنند معطوف به همین نکته است که ما دانشجویانی را پرورش دهیم که در خدمت جامعه باشند و بتوانند بخشی از مسائل جامعه را حل کنند و درعین حال بدنه هیات‌علمی داشته باشیم که بتوانند دائما مسائل و مشکلات جامعه را رصد و برای حل آنها چاره‌اندیشی کنند.» سرپرست دانشگاه تهران با بیان اینکه ما در دانشگاه تهران دغدغه حل مسائل کشور را داریم، خطاب به رئیس‌جمهور گفت: «جنابعالی در سفر اخیر خود به استان بوشهر به این موضوع اشاره کردید که با این ظرفیت و پتانسیل‌هایی که بوشهر دارد حق مردم عزیز این منطقه و ساحل‌نشینان بیش از این امکانات است، چون ما حدود ۲۵۰۰ کیلومتر ساحل داریم. رهبر انقلاب نیز فرموده‌اند که تمدن دریایی باید شکل بگیرد. بنده معتقدم سیاست‌های اعلامی جنابعالی در رابطه با تعامل دانشگاه و دستگاه‌های اجرایی و جامعه با سیاست‌های اعمالی‌ای که دارید کاملا همخوانی دارد. در دهه هفتاد رئیسی که سکاندار وزارت بازرسی کشور بودید و در موقعی که خیلی از سازمان‌ها اعتقاد به همکاری با دانشگاه نداشتند، شما این رویکرد تعامل با دانشگاه‌ها را داشتید که منجر به ایجاد شور و نشاط شد و دارای برکاتی هم برای دانشگاه و هم برای سازمان بازرسی بود.»

در زمینه آموزش، صندلی‌های خالی فراوانی داریم

حسین قناعتی، سرپرست دانشگاه علوم پزشکی تهران با تاکید بر اینکه غلبه انقلاب اسلامی بر کرونا همین خلأ معنویت و برپایی عدالت بوده است، افزود: «برخی کشورها در عدالت در سلامت را ما جلوتر هستند که اگر دقت کنید می‌بینید در آن قسمت‌هایی موفق شده‌اند که دقیقا نگاه‌شان اسلامی، الهی و قرآنی بوده که این کار انجام شده است.»

قناعتی با بیان اینکه در اسلام به هیچ مساله‌ای به اندازه «عدالت در مسائل اجتماعی» تاکید نشده است، افزود: «ما امروزه از لحاظ ارائه خدمات سلامت در عالمی‌ترین سطح هستیم، اما در زمینه توزیع عادلانه سلامت و مسائل مالی و پرداخت از جیب راضی نیستیم و ان‌شاءالله همان طور که در برنامه عین‌اللهی (وزیر بهداشت) است، این مهم را حتما پیگیری خواهیم کرد و کاری می‌کنیم تا خدمات سلامت با نازل‌ترین قیمت، کیفی‌ترین خدمات انجام شود. این کار در دنیا انجام شده است و ان‌شاءالله در ایران هم پیاده خواهد شد.»

وی با ابراز تاسف از اینکه فرهنگ مادی‌گری غرب در جریان‌هایی بعد از انقلاب و در بعضی از مسئولان جلوه‌گری کرد که مانعی برای رشد کشور شد، افزود: «امروزه دانشگاه علوم پزشکی تهران در زمینه نانو، حوزه تجهیزات پزشکی و در تولید دستگاه برد اسکن که پیشرفته‌ترین تکنولوژی جهان را دارد؛ در زمینه میکروسیتی که در صنعت کارمرد فراوانی دارد؛ در ربات‌های جراح که حتی صادرات آن آغاز شده است و رونوبگیشن به کمک دستگاه‌های پیشرفته که در ایران ساخته و حتی به آلمان ارسال شده است و آزمایشگاه پیش بالینی ما که بی‌نظیر است، سرآمد است.»

سرپرست دانشگاه علوم پزشکی تهران با دعوت از رئیس‌جمهور برای مشاهده این افتخارات و با بیان اینکه تولید ۲۰ درصد اقتصاد جهان را شامل می‌شود و ۸۰ درصد اقتصاد دنیا در حوزه خدمات است، افزود: «ما در زمینه آموزش، صندلی‌های خالی فراوانی داریم.»

وی گفت: «در کشور برادر ما عراق و جبهه مقاومت، حدود ۱۰۰ هزار مطالبه‌گر آموزش وجود دارد. چرا اینها باید به کشورهای غربی بروند؟ ما می‌توانیم آنها را در داخل کشور خودمان آموزش دهیم، زیرا هم ارزآوری دارد و هم پشتوانه‌های فرهنگی و حتی امنیتی ایجاد خواهد کرد.» قناعتی بر بحث توریسم سلامت تاکید کرد و گفت: «توریسم درمانی، صنعتی است که به‌نظر من اگر درست شکل بگیرد می‌تواند ارزآوری زیادی داشته باشد و قسمت‌های قابل‌توجهی از هزینه‌های نظام سلامت را پوشش دهد که ان‌شاءالله با کمک و هدایت رئیس‌جمهور این مهم را انجام می‌دهیم.»

نهادهای علمی، پژوهشی کشور را بیش از گذشته مورد توجه قرار دهید

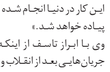

ضحی حاجی‌ها، دانشجوی دانشگاه تهران در مراسم آغاز سال تحصیلی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی گفت: «دانشگاه، شاهراه تحولات پایدار در جامعه انسانی است و اگر رئیس‌جمهور به‌دنبال ایجاد تحولات ساختاری و بنیادی در کشور است، این تحول بدون داشتن یک دانشگاه الگو، متعالی و موفق امکان‌پذیر نخواهد بود؛ رابطه بین دانشگاه و تحول کشور یک رابطه کاملا دوطرفه است. بدون داشتن دانشگاه متعالی، کشور متعالی ایجاد نمی‌شود و بدون داشتن یک نهاد موفق در کشور، امکان شکل‌گیری جریان تحولی مثبت وجود نخواهد داشت.»

وی در ادامه اشاره کرد: «در مسیر ایجاد تحول در کشور، دانشگاه ظرفیت، امکانات و توانمندی بسیاری دارد و در این راستا، ضروری است که از دانشگاه به‌عنوان اتاق فکر، پیش‌روی جدی داشته باشد. بسیاری از دانشجویان در تنگنا زندگی می‌کنند و باید به مسائل معیشتی آنان توجه جدی شود. امکانات مناسب برای ازدواج دانشجویان و نیازهای دانشجویان متاهل باید در دستور کار قرار گیرد.» نیازهای دانشجویان دانشگاه تهران در ادامه افزود: «توجه به نیازهای دانشجویان دانشگاه تهران باید به نحوی باشد که نه‌تنها موجب رفع و حل مشکلات فعلی شود، بلکه بتواند زمینه‌ساز ارتقای جایگاه آنان در سطح بین‌الملل نیز باشد. متاسفانه در ۸ سال گذشته، یعنی از سال ۱۳۹۳ به بعد در برنامه آغاز سال تحصیلی شاهد حذف تریبون از تشکل‌های دانشجویی بودیم. اصلا علاوه‌بر اینکه تشکل ما تریبونی نداشتند، حتی امکان حضور در برنامه را دریافت نکردند و در پشت درهای سالن ماندند.»

رئیس‌جمهور محترم، می‌دانم که دغدغه شما ارتقای آموزش عالی و شرایط کشور و دستیابی به الگوهای توسعه و پیشرفت و رفاه برای همه جامعه است. استدعا می‌کنم نهاد دانشگاه را به‌عنوان یکی از نهادهای علمی، پژوهشی کشور بیش از گذشته مورد توجه قرار دهید و همان گونه که در ابتدا ذکر شد، اگر قصد توسعه در کشور را دارید، راهی جز توسعه آموزش و پژوهش نیست.»

حاجی‌ها در پایان اظهار داشت: «الگوی متعالی در کشور زمانی محقق خواهد شد که نمونه آن در دانشگاه محقق شده باشد. دانشجویان و اساتید خردمندترین و آماده‌ترین نیروهایی هستند که می‌توانند نمونه آشکاری از بروز و ظهور استعدادها و توانمندی‌ها، آرمان و فضیلت‌های اجتماعی باشند.»

حاشیه‌های اولین حضور هشتمین رئیس‌جمهور در دانشگاه

سیدابراهیم رئیسی اگرچه در مسئولیت‌های پیشین خود هم ارتباط و تعامل خوبی با دانشجویان داشته و با برگزاری جمعی نشان دادند، البته مقیمی، سرپرست دانشگاه تهران در توضیح چرایی عدم حضور دانشجویان گفته برای حضور در این برنامه ما با محدودیت رزرواتی مواجه بودیم و صرفا می‌توانستیم تعداد محدودی از مسئولان دانشگاه تهران، علوم‌پزشکی تهران، وزارت بهداشت و وزارت علوم را به این برنامه دعوت کنیم. درواقع دانشگاه علوم‌پزشکی تهران درمجموع ۳۵ظرفیت برای حضور در مراسم را داشت به همین جهت امکان حضور بیشتر دانشجویان را در تالار مراسم نداشتیم.

اما درخصوص علت تریبون نداشتن تشکل‌ها هم توضیح داد: «امکان اینکه برای حضور در این مراسم از همه دانشجویان تظلم‌نویسی انجام شود، عملا ظرفیت نداشت. درواقع یک‌سری بررسی‌هایی صورت می‌گیرد تا اگر دانشجوی نخبه‌ای برای حضور و حرف تازه‌ای برای گفتن داشته باشد بتوانند در حضور رئیس‌جمهور سخنرانی کنند. اگرچه نماینده دانشجویان در سخنرانی‌شان اشاره کردند که ضروری بود تشکل‌های دانشجویی در این مراسم دیدگاه‌های خود را مطرح می‌کردند. ما این قول را گرفتیم رئیسی، رئیس‌جمهور ۱۶ آذر یعنی روز دانشجو نیز در دانشگاه تهران حضور پیدا کند.»

یکی دیگر از نقاط قابل‌توجه مراسم روز گذشته عدم سخنرانی وزای علوم و بهداشت بود. آن گونه که سرپرست دانشگاه تهران گفته سخنرانی وزرا به‌خاطر کمبود زمان امکان‌پذیر نشده بود.

رئیس‌جمهور پس از سخنرانی خود در ویژه‌برنامه آغاز سال تحصیلی دانشگاه‌ها به مسجد دانشگاه تهران رفت. او پس از نماز پای دردل اساتید و دانشجویان این دانشگاه هم نشست. او در پاسخ به یکی از دانشجویان دانشگاه تهران که گلایه‌ها و نگرانی خود را از وضعیت اشتغال مطرح کرد، گفت: «به مهاجرت فکر نکنید، ان‌شاءالله مشکلات شما با کمک دولت و نقش‌آفرینی دانشگاه‌ها حل خواهد شد.»

ادامه از صفحه ۴

زهرا رمضانی
روزنامه‌نگار

دانشگاه تهران روز گذشته میزبان هشتمین رئیس‌جمهور کشور بود. اتفاقی که به‌مناسبت آغاز سال به مناسبت بازگشایی رسمی سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ رخ داد. از حضور رئیس‌جمهور در خیابان انقلاب که بگذریم، باید گفت دانشگاهیان در این سال‌ها مطالبات متعددی را در حوزه‌های مختلف از مسئولان رده اول کشوری داشتند که عملا در طول این سال‌ها توجه چندانی به آنها نشده است. تنلبار شدن مطالبات صنفی، پژوهشی، اجتماعی و... دانشجویان و استادان باعث شده دانشگاه‌ها امروز با توجه به شرایط این روزهای نظام آموزش عالی کشور نیازمند انجام اقدامات فوری در برخی زمینه‌ها باشند. اقداماتی که امید است در سال‌های آینده رنگ و بوی واقعیت به خود بگیرند.

پژوهش: حوزه‌ای نیازمند توجه ویژه آقای رئیس‌جمهور

رفع موانع موجود مرتبط با فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه‌ها باید به‌عنوان اولویت اصلی رئیس‌جمهور در قبال دانشگاه قلمداد شود. بستری که سال‌های زیادی است با مشکلات عدیده‌ای دست‌وپنجه نرم می‌کند. از هزینه‌های بالا برای انجام یک پژوهش گرفته تا نبود زیرساخت‌های کافی، نداشتن نقشه راه مشخص برای پیشبرد برنامه‌های این حوزه علی‌رغم تدوین اسناد بالادستی در این حوزه در کف میدان دانشگاه‌ها، مشکلات مختص دانشجویان دکتری و از همه مهم‌تر اختصاص سهم ناچیز و نیم‌درصدی از تولید ناخالص ملی به این حوزه است که باید برای رفع هرکدام از آنها نقشه راه مشخصی داشت. اهمیت نادیده گرفتن پژوهش توسط دستگاه‌های مختلف را زمانی می‌توان بهتر درک کرد که در مقام مقایسه برآییم. با ناگاهی به حجم سرمایه‌گذاری‌های کشورهای پیشرو در این زمینه و دستاوردهای آنها می‌توان به این نتیجه رسید که تغییر در ریل گذاری اصلی و باز هم تدوین آیین‌نامه‌های مرتبط برای باز گذاشتن دست استادان در راستای انجام فعالیت‌های پژوهشی مساله‌ای است که می‌طلبد مسئولان برای تحقق آن وارد عمل شوند. یکی از عمده مشکلات این روزهای دانشگاه‌ها این است که عضو هیات‌علمی باید برای ترفیع جایگاه خود به‌جای انجام فعالیت‌های پژوهشی محصول‌محور به تولید مقاله بسنده کند، موضوعی که شاید رفع آن را بتوان اولین چراغ برای جدی شدن فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه‌ها دانست. تحقق این مساله هم با توجه به اینکه تغییر مسیر موجود کاری تا حدی غیرممکن به نظر می‌رسد، می‌طلبد تا شخص رئیس‌جمهور وارد میدان شده و شرایط را برای تغییر مسیر قطار پژوهش فراهم کند.

علوم انسانی را زنده کنید!

علی‌رغم همه پیشرفت‌هایی که در حوزه‌های فنی‌ومهندسی و پزشکی در دانشگاه‌های کشور صورت گرفته، هنوز با وجود گذشت ۴ دهه از انقلاب اسلامی نتوانسته‌ایم در حوزه علوم انسانی اتفاق ویژه‌ای را رقم بزنیم. این درحالی است که قطعا توجه به این حوزه و تحقق تحول در علوم انسانی به معنی واقعی کمه می‌تواند بسیاری از مشکلات را در حوزه‌های مختلف کشور رفع کند. مساله‌ای که در صحبت‌های روز گذشته رئیس‌جمهور نیز غیرمستقیم به آن اشاره شده بود. «دانشگاه‌ها باید برای حل مسائل کشور به کمک دولت بیایند و بالاتر از آن، اتاق فکر دولت باشند.» این همان صحبتی است که سیدابراهیم رئیسی دیروز در دانشگاه تهران مطرح کرد و طبیعتا تحقق بخش جالب‌توجهی از آن از مسیر حوزه علوم انسانی می‌گذرد. مساله اصلی درباره این حوزه آن است که باید با استفاده از ظرفیت استادان این حوزه، بالاخره بعد از ۴۰ سال زمینه را برای تدوین نظریه‌های مرتبط با مباحث کلان انقلاب اسلامی فراهم کرد. واقعیت آن است که امروز در حوزه نئوریک و نظریه‌پردازی بنیان‌های انقلاب نظیر آزادی و عدالت جایگاه چندان مناسبی نداریم و هنوز نتوانسته‌ایم ادبیات مناسب انقلاب اسلامی در این حوزه را تدوین کنیم.

زنده شدن امید در دانشگاه‌ها با تضمین آزادی

دانشگاه‌ها با توجه به اینکه میزبان قشر جوان کشور هستند، می‌توانند منشأ تزریق امید به جامعه باشند، مساله‌ای که بارها رهبری نیز به طرق مختلف به آن اشاره کرده‌اند. فراهم‌سازی زمینه برای برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی و بسترسازی برای شنیدن صداهای مختلف دانشجویی از موضوعاتی است که باید در دوران فعلی و با پایان روزهای سیاسزده دانشگاه‌ها، مدنظر قرار بگیرد. علی‌رغم اینکه مقام‌معظم‌رهبری تاکید ویژه‌ای به برگزاری کرسی‌ها طی سال‌های گذشته داشته‌اند، اما واقعیت این است که وضعیت در محیط دانشگاهی آن‌طور که باید فراهم نیست و عملا دانشجویان با توجه به تبعاتی که بعضا گریبانگیر آنها می‌شود، چندان تمایلی برای انجام فعالیت‌های مرتبط با این حوزه ندارند. مشکل دیگر این حوزه آن است که صدور مجوزهای مرتبط به برگزاری با برنامه‌های فرهنگی و اعمال سلیقه‌های مختلف توسط مسئولان دانشگاهی خود به هفت‌خان رستمی تبدیل شده که انگیزه را از عموم دانشجویان برای حرکت گرفته است. شاید بتوان گفت نبض انجام فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی در اختیار تشکل‌های دانشجویی قرار دارد که آنها هم در شرایط کرونایی تا حد زیادی بی‌تحرک شده‌اند. رفع موانع موجود، ارائه تضمین‌هایی برای انجام فعالیت‌های این چنینی به دانشجو و همچنین ایجاد بسترهای جدید که لازمه آن شاید تدوین آیین‌نامه‌های تازه باشد باید مدنظر قرار بگیرد تا از این طریق نه‌تنها دست مسئولان دانشگاهی را برای اعمال سلیقه نبست، بلکه شرایط را برای فعالیت‌های دانشجویی در بسترهای مشخص‌شده، باز گذاشت. طبیعی است که با ایجاد بسترهای لازم می‌توان بدنه دانشجویی را همراه کرد. بدنه‌ای که سکون موجود امروز دانشگاه‌ها باعث ایجاد رخوت در آنها شده و می‌طلبد تا هرچه سریع‌تر اقدامات ویژه‌ای برای آن صورت بگیرد.

مطالبات صنفی و دغدغه‌هایی که نباید فراموش شود

از شرایط سخت اسکان در خوابگاه و کیفیت پایین غذای دانشجویی گرفته تا حقوق استادان که هرکدام قصه هزار و یک شبی دارند. مباحث صنفی مربوط به دانشجویان آن هم در شرایط امروز اقتصادی کشور از یک‌سو و غیرحضوری شدن چندماهه آنشگاه‌ها که باعث شده عموم دانشجویان دیگر همانند گذشته با پایستگی‌ای به موضوعات صنفی نداشته باشند، از سمت دیگر باعث شده امروز به نقطه‌ای برسیم که رئیس‌جمهور باید برای رفع این دغدغه‌ها، اقدامات فوری را انجام دهد.

صندوق رفاه دانشجویی درحالی قیمت غذای دانشجویی و اجاره‌بهای خوابگاهی را برای ساال تحصیلی جدید افزایش داده که در عمل بخشی از دانشجویان هنوز در جریان آن قرار نگرفته‌اند و این احتمال می‌رود که با حضوری شدن دانشگاه‌ها و تداوم شرایط قبلی در این دو حوزه دوباره سرخط اصلی مطالبات دانشجویی همین دو حوزه قرار بگیرد. به‌عبارت صریح‌تر افزایش کیفیت غذا و فراهم شدن شرایط برای اسکان دانشجویی آن هم با مدنظر قرار گرفتن وضعیت کرونایی دو مولفه‌ای است که دانشجویان از آن کوتاه نخواهند آمد. در کنار آن تحقق کامل واکسیناسیون پیش از اجبار دانشگاه‌ها به حضوری شدن را هم باید در رده اول مطالبات صنفی تلقی کرد. در کنار دانشجویان، استادان و کارکنان دانشگاه‌ها هم دغدغه‌های صنفی مهمی دارند که وضعیت اقتصادی سال‌های اخیر آنها را تشدید کرده و نیازمند برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری صحیح و اصولی است تا شأن و کرامت آنها هم حفظ شود.

ادامه از صفحه ۴

عضو هیات‌علمی دانشگاه علم و صنعت:

وزن فعالیت‌های پژوهشی مساله‌محور در ارتقای اساتید افزایش یابد

میثم فرج‌اللهی، عضو هیات‌علمی دانشگاه علوم‌صنعت در گفت‌وگو با «فرهیختگان» با بیان اینکه سهم انگیزشی اساتید آیین‌نامه ارتقا است، گفت: «ذات این آیین‌نامه مقاله‌محور است و عضو هیات‌علمی هر کاری که به پژوهش انجام دهد، تنها زمانی دیده می‌شود که به مقاله ختم شود. مساله دیگر این است که امروز نه‌تنها فعالیت در این حوزه سختگیرانه‌تر از قبل شده، بلکه مقالات زیاد تقسیم‌بندی کرده و استاد برای اینکه بتواند به مقاله برتر دست پیدا کند، تلاش بیشتری را خواهد کرد. طبیعی است که چنین شرایطی استاد را به سمت تولید مقاله سوق داده و انرژی و زمان او را برای انجام پژوهش‌های مساله‌محور می‌گیرد. موضوع دیگر این است که تصمیم‌گیری در این زمینه خودشان افرادی هستند که از طریق همین سیستم بالا آمده‌اند و طبیعتا به مقاله وزن بیشتری می‌دهند.» او بیان داشت: «باید در اولین گام در آیین‌نامه ارتقای اساتید، موضوع پژوهش‌های مساله‌محور تقویت و ضریب بالایی به پایان‌نامه‌هایی داده شود که در این مسیر حرکت می‌کنند، همچنین باید وزن فعالیت‌های خدماتی‌ـ‌اجرایی پیدا کند و این پارامترها جزئی باعث تغییر در خط‌کش‌های ارتقای پژوهشی دانشگاه می‌شود، درنهایت اساتید را خواسته‌به‌سمت این فعالیت‌ها حرکت می‌کنند و دیگر اینکه در شرکت‌های دانش‌بنیان و یک‌آرافریبی باید امتیازها به‌گونه‌ای باشند که اساتید به‌صورت ناخودآگاه درطول زمان به‌سمت آن حرکت کنند.»

باید گرنت‌های نوآورانه برای ایده‌های استادان اختصاص پیدا کند

عضو هیات‌علمی دانشگاه علوم‌صنعت با تاکید بر اینکه امر دیگر بحث نوآوری در دانشگاه‌ها خواهد بود که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، اظهار داشت: «وقتی از ارتباط صنعت و دانشگاه صحبت می‌کنیم این است که وظیفه دانشگاه حل مسائل صنعت است، درحالی‌که این وظیفه شرکت‌های دانش‌بنیان است. شاید باید نوآوری را در سطح بالاتری دنبال کند. البته عموما در دانشگاه‌ها مشکلات بودجه‌ای و عدم تعامل استادان را داریم و به همین دلیل در عمل نوآوری خاصی در دانشگاه رخ نمی‌دهد، همچنین شرایط باید به گونه‌ای باشد که اساتید ایده‌های نوآورانه را به صورت پروپوزال ارائه دهند و گرنت‌های نوآورانه به آنها تعلق گیرد.» فرج‌اللهی گفت: «بودجه‌های نوآورانه باید به ایده‌های نوآورانه تخصیص پیدا کند و این ایده‌ها امتیاز ارتقا برای اساتید به همراه بیاورند و برای تحقق هم امکانات لازم در اختیار اعضای هیات‌علمی قرار گیرند. مساله دیگری که باید رئیس‌جمهور تحقق آن را در دانشگاه‌ها پیگیری کند، بحث برقراری عدالت فضا و گرنت در محیط‌های دانشگاهی است؛ چراکه بعضا یک استاد فضای بسیار محدودی برای انجام فعالیت‌های خود دارد اما در مقابل استادی هم هست که ۳۰۰ متر فضا دارد و به اندازه فضای اختصاصی‌اش فعالیت نمی‌کند. قطعا رفع این مشکلات در دانشگاه‌ها نقش بسزایی در انجام فعالیت‌های پژوهشی خواهد داشت.» او ادامه داد: «تخصیص امکانات و تجهیزات در دانشگاه‌ها هم به‌صورت یکسان در اختیار استادان قرار نمی‌گیرد، درحالی که تحقق این امر نقش قابل‌قبولی برای انجام فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه‌های کشور خواهد داشت. اجبار همکاری استادان با یکدیگر باید افزایش پیدا کند، یعنی وقتی دو استاد برای خلق یک محصول با یکدیگر همکاری می‌کنند امتیاز نهایی هر دو استاد افزایش پیدا کند، درحالی که امروز این گونه نیست و اگر دو استاد با یکدیگر یک کار را دنبال کنند، امتیاز نهایی به‌مراتب کاهش می‌یابد.»

لزوم ایجاد بازار نوآوری در کشور برای گردش مالی در دانشگاه‌ها

عضو هیات‌علمی دانشگاه علوم و صنعت با تاکید بر اینکه کاهش فشارهای آموزشی برای پیشبرد فعالیت‌های پژوهشی هم از مباحثی است که باید مدنظر قرار بگیرد، گفت: «متاسفانه امروز وظایف تعریف‌شده در حوزه آموزشی برای استاد به‌گونه‌ای است که در عمل بخش عمده‌ای از انرژی و زمان عضو هیات‌علمی را می‌گیرد، همچنین اعمال سیاست انقباضی باید از بین برود. به‌طوری که اعمال عنوان کرده‌اند از جمعیت دانشجویی هم استاد در انجام فعالیت‌های پژوهشی یک دانشجو باید کم شود که این مهم تنها تاثیر منفی در این زمینه خواهد گذاشت.» فرج‌اللهی با اشاره به مشکلات موجود در حوزه زیرساخت‌های لازم برای فعالیت‌های پژوهشی تصریح کرد: «باید تجهیزات موجود در دانشگاه‌ها متمرکز شوند و آزمایشگاه‌های مرکزی گسترش پیدا کنند، همچنین این امکان فراهم شود که اساتید بتوانند از امکانات یکدیگر استفاده کنند؛ چراکه امروز تجهیزاتی داریم که حتی به کار استادی که آن را خریداری کرده هم نمی‌آیند؛ از طرف دیگر حاضر نیست آنها را در اختیار استادی دیگر بگذارد، درحالی که این تجهیزات می‌توانند به‌عنوان منبع درآمدی برای آن استاد باشند و قطعا باید فرهنگ بهره‌مندی از تجهیزات دانشگاه در مراکز آکادمیک نهادینه شود.» او خاطرنشان کرد: «باید بازار نوآوری ایجاد کنیم. مهم‌ترین مشکل ما این است که نمی‌توانیم نوآوری را در کشور به ثروت تبدیل کنیم؛ به‌عبارت‌دیگر اگر عضو هیات‌علمی ما نوآوری خاصی داشته باشد حتی مصرف کننده آن نوآوری هم از آن می‌اطلاع است. در چنین شرایطی چطور می‌توان انتظار داشت که استاد برای تبدیل آن نوآوری به محصول وارد عمل شود؟ باید شرایط را برای حمایت از نوآوری‌های موجود در دانشگاه‌ها توسط بخش‌های مختلف صنعت فراهم کنیم.» البته منظور از حمایت صرفا مالی نیست، بلکه صنعت قول تامین بازار آن نوآوری را بدهد و در صورت این مسئله می‌تواند با تبدیل اولین ایده خود به محصول و توزیع آن در بازار سرمایه مورد نیاز برای تداوم حضور در این مسیر را خواهد داشت.»

دانشجوی دکتری دانشگاه شهید بهش